

The Relationship Between the Individual Factors with the Frequency and Duration of Homelessness

Zahra Zare*: Ph.D. in sociology, assistant professor, department of social science, Islamic Azad university, east-Tehran branch, Tehran, Iran. zzare@iauet.ac.ir

Abstract

Introduction: Homelessness is an unpleasant condition especially in big cities that some people are experiencing it. Many factors affect the frequency and permanency of homelessness, such as individual, familial, economic, social and environmental factors. In this research, the relationship between individual factors with the frequency and duration of homelessness were studied.

Methods: This study is a non-experimental study, which was conducted with survey method by a questionnaire, the sample included hundred homeless (eighty male and twenty female), which is proportional to the whole populations of homeless men and women deployed in two shelters (Khavaran and Lavizan) of Tehran municipality. From the existed questionnaires around homelessness area of study, the researcher produced a questionnaire, then tested and approved its reliability and formal validity. To ensure about answers; the assessment tool (questionnaire) carried out by face to face interview.

Results: There was no strong significant correlation between individual characteristics and frequency of homelessness; which shows the replications of homelessness occurs regardless of age, sex, marital status, relationship with family, employment status and type of providing cost of living; so it implies the strength of other social and family factors. Some conditions and characteristics of these people show a significant correlation with the duration of homelessness, such as increasing communication, emotional and financial support from the family; and also employment is important.

Conclusions: The findings confirmed the results of previous studies about the important role of the family, addictions, and employment. Certainly empowerment programs, such as treating addiction and developing family and emotional belonging with paving the way for the elimination of unemployment, can help homeless people to return to the community.

Keywords

Homelessness

Duration of Homelessness

Frequency of Homelessness

Individual Factors

*Corresponding Author
Study Type: Original
Received: 10 Apr 2017
Accepted: 04 Sep 2018

Please cite this article as follows:

Zare Z. The relationship between the individual factors with the frequency and duration of homelessness. Quarterly journal of social work. 2018; 7 (2); 40-45

رابطه بین فاکتورهای فردی با دفعات و مدت بی‌خانمانی

زهرا زارع*: دکتری جامعه‌شناسی، عضو هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق، تهران، ایران. zzare@iauet.ac.ir

واژگان کلیدی

بی‌خانمانی

مدت بی‌خانمانی

دفعات بی‌خانمانی

فاکتورهای فردی

چکیده

مقدمه: بی‌خانمانی تجربه‌ای ناخوشایند است که برخی افراد خصوصا در شهرهای بزرگ به آن دچار می‌شوند. عوامل زیادی در پایداری بی‌خانمانی و تکرار آن تاثیرگذار است و شامل مجموعه زیادی از فاکتورهای فردی، خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و محیطی در زندگی فرد بی‌خانمان می‌شود. در این تحقیق رابطه برخی فاکتورهای فردی با دفعات و مدت بی‌خانمانی مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است.

روش: پژوهش حاضر یک تحقیق غیرآزمایشی و مقطعیست که با روش پیمایش و با ابزار پرسشنامه انجام گردیده است، نمونه آماری شامل صد بی‌خانمان (هشتاد مرد و بیست زن) که به تناسب جمعیت زنان و مردان بی‌خانمان مستقر در دو گرمخانه خاوران و لویزان وابسته به شهرداری تهران انتخاب شده‌اند. از پرسشنامه‌های موجود در زمینه بی‌خانمانی پرسشنامه محقق ساخته‌ای تولید گردید، سپس اعتبار صوری و روایی محتوا مورد سنجش قرار گرفت و تایید شد. همچنین به منظور اعتماد بیشتر این پرسشنامه به شیوه مصاحبه تکمیل گردید.

نتایج: بین ویژگی‌های فردی و دفعات بی‌خانمان شدن رابطه معنادار قوی مشاهده نشد که نشان از تکرار بی‌خانمانی صرف نظر سن، جنسیت، تاهل، میزان ارتباط با خانواده، وضعیت اشتغال و ونحوه تامین هزینه زندگی است. برخی شرایط و ویژگی‌های این افراد با مدت بی‌خانمانی رابطه معنادار نشان داد، از جمله با افزایش ارتباط و حمایت عاطفی و مالی خانواده مدت بی‌خانمانی کم شده است. همچنین اشتغال عامل مهمی در کوتاه شدن دوره بی‌خانمانی است.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌های این تحقیق، نتایج مطالعات پیشین را تایید می‌کند و مجددا بر نقش مهم ارتباط و حمایت خانواده، ترک اعتیاد و اشتغال تاکید می‌ورزد. مسلما برنامه‌های توانمندسازی و بسترسازی برای رفع بیکاری به همراه ترک اعتیاد و ایجاد تعلق عاطفی و خانوادگی برای افراد بی‌خانمان می‌توانند کمک شایانی برای این گروه طرد شده از جامعه باشد که دوباره برای سلامت خود و جامعه تلاش کنند.

* نویسنده مسئول

نوع مطالعه: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۱/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۶/۱۳

زهرا زارع. رابطه بین فاکتورهای فردی با دفعات و مدت بی‌خانمانی. فصلنامه مددکاری اجتماعی، ۱۳۹۷؛

۷ (۲): ۴۵-۴۰

نحوه استناد به مقاله:

مقدمه

سازمان ملل ۲۰۰۸ بی‌خانمانی را در دو دسته بی‌خانمانی اولیه و ثانویه تقسیم بندی کرده است، بی‌خانمانی اولیه شامل افراد بدون سرپناه می‌شود که در خیابان زندگی می‌کنند و بی‌خانمانی ثانویه شامل افرادی می‌شود که سرپناه معمول و ثابت ندارند. (۱) در ایران تعریف بی‌خانمانی شامل افرادی است که در معابر عمومی زندگی می‌کنند. (۲) روند رشد بی‌خانمانی در کشورهای در حال توسعه و خصوصا در کلان شهرها، آن را به عنوان مسئله‌ای اجتماعی و مهم در جوامع شهری جدید مطرح کرده است. (۲، ۳، ۴، ۵ و ۶)

معمولا سطح اجاره، بهترین متغیر پیش بینی کننده بی‌خانمانی است و شهرهایی که میانه اجاره بالاتری دارند دارای نسبت بالاتری از افراد بی‌خانمان نیز هستند. نداشتن استطاعت تهیه خانه، محدودیت فرصت‌های اشتغال و فشارهای اقتصادی در ترکیب با مشکلات شخصی از قبیل بیماری‌های روانی، اعتیاد و سابقه سوء رفتار می‌تواند از عوامل تاثیر گذار باشد. افراد بی‌خانمان اغلب از لحاظ مهارت‌های مربوط به کنترل استرس، اداره زندگی مستقل و اجتماعی و نیز آموزش‌های شغلی با کمبود مواجه هستند. (۲ و ۷)

بی‌خانمانی تجربه ناخوشایندی محسوب می‌شود که مجموعه‌ای شرایط پیچیده مسبب آن است و افراد را به سمت تبعیض، طرد و مشقت‌های فراوان سوق می‌دهد (۸ و ۹) و در این میان جوانان و زنان معمولا تجربه ناگوارتری را پشت سر می‌گذارند. (۱۰، ۱۱ و ۱۲) این تجربه ناخوشایند ضمن صدمه به این افراد می‌تواند صدماتی را برای جامعه فراهم کند، چرا که این افراد گاهی جامعه ستیز شده و خود در بروز و شیوع برخی آسیب‌های اجتماعی نقش دارند. (۱۳)

تعداد دقیق افراد بی‌خانمان در ایران و شهر تهران مشخص نیست، اطلاعات موجود در این زمینه مربوط به خدمات ارائه شده است. بر این اساس شهرداری تهران در سال ۱۳۹۴ اعلام کرده است که بیست هزار نفر از خدمات این نهاد استفاده کرده‌اند. (۲) که نشان دهنده روند رو به رشد بی‌خانمانی در تهران است. این مسئله اجتماعی در سال‌های اخیر توجه زیادی را در شهر تهران برانگیخته است؛ روند رو به رشد آن‌ها و دیده شدن روزانه و شبانه در خیابان‌ها و پارک‌ها و اماکن عمومی دیگر، حساسیت‌های عمومی زیادی را خصوصا در فصل سرما جلب کرده است.

سابقه فعالیت در حوزه افراد بی‌خانمان به سال ۱۳۲۸ بر می‌گردد که همزمان با تصویب قوانین مربوط به تکدی‌گری بود که از محل درآمد عوارض ویژه از شکر و بنزین مصرفی، ولگردان را جمع‌آوری و در اردوهای کار که به همین منظور در شهرهای بزرگ ساخته شده بود، نگهداری و حرفه‌های مورد نیاز به آن‌ها آموخته و پس از بازپروری نسبی به منظور اشتغال به موسسات دولتی و بعضا غیردولتی معرفی می‌شدند. (۱۴) در ادامه و در سال ۱۳۸۴ با مرگ چند بی‌خانمان بر اثر سرمای هوا و حساسیت افکار عمومی، شهرداری تهران مکان‌هایی را برای اقامت شبانه افراد بی‌خانمان به نام گرمخانه راه اندازی کرد. مصوبه شورای عالی اداری شماره ۷۰/۶۰۴ مورخ ۷۸/۳/۲۵، در خصوص ساماندهی متکدیان و افراد بی‌خانمان است. ساماندهی افراد بی‌خانمان توسط شهرداری و با همکاری سایر سازمان‌ها و نهادها از جمله بهزیستی و نیروی انتظامی اجرا می‌شود. گرمخانه وسامان سراهای شهرداری تهران خدمات شبانه و گاهی شبانه روزی ارائه می‌کنند. معمولا این خدمات شامل اقامت شبانه، خدمات بهداشتی، اجتماعی و بیشتر شامل ارائه خدمات اولیه به افراد بی‌خانمان و دور نگه داشتن آن‌ها از منظر عمومی شهر است. خدمات بازتوانی و بازگشت به جامعه کمتر مشاهده گردید.

عوامل زیادی در پایداری بی‌خانمانی و تکرار آن تاثیرگذار است و شامل مجموعه زیادی از فاکتورهای فردی، خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و محیطی در زندگی فرد بی‌خانمان می‌شود. شناخت این عوامل کمک می‌کند تا در سیاست‌گذاری و اجرای برنامه‌های پیشگیری و توانمندسازی بی‌خانمانی اثربخشی بیشتری را شاهد باشیم. این تحقیق تلاش می‌کند تا فاکتورهای فردی افراد بی‌خانمان را بررسی و رابطه آن با دفعات و مدت بی‌خانمانی را مورد مطالعه قرار دهد.

روش

پژوهش حاضر یک تحقیق غیرآزمایشی و مقطعی است که با روش پیمایش و با ابزار پرسشنامه انجام شده است، جامعه آماری را افراد بی‌خانمان استفاده کننده از گرمخانه‌های شهرداری تهران در انتهای سال ۱۳۹۲ و ابتدای ۱۳۹۳ تشکیل می‌داد. این افراد از خدمات شبانه در مرکز مردان و شبانه روزی در مرکز زنان استفاده می‌کردند. حجم نمونه بر اساس تمام شماری،

شامل تمام افراد بی خانمانی بود که قادر به پاسخگویی به سوالات تحقیق در روزهای جمع آوری داده بودند. اکثر ساکنین گرمخانه ثابت بودند، نمونه مورد مطالعه شامل صد نفر (هشتاد مرد و بیست زن بی خانمان) به تناسب جمعیت زنان و مردان بی خانمان مستقر در دو گرمخانه مورد مطالعه می باشد.

در این تحقیق دو متغیر دفعات بی خانمانی و مدت بی خانمانی به عنوان متغیر وابسته و متغیرهای سن، جنس، تحصیلات، وضعیت تاهل، میزان ارتباط با اعضای خانواده، وضعیت اشتغال و نحوه تامین هزینه های زندگی متغیر مستقل هستند. در این تحقیق ارتباط متغیر مستقل با مدت و دفعات بی خانمانی بررسی شده است. ابزار سنجش پرسشنامه محقق ساخته است

که بر اساس مصاحبه های مقدماتی و مطالعات پیشین و اسناد موجود تنظیم و توسط کارشناسان متخصص تایید شد، در نتیجه اعتبار صوری آن مورد تایید قرار گرفت. سوالات دارای روایی محتوای سنجش شده قبلا در فرم های مددکاری اجتماعی افراد بی خانمان مورد استفاده قرار گرفته و برای قابلیت اعتماد بیشتر با مصاحبه تکمیل شده است. این پرسشنامه ویژگی های فردی، شغلی، خانوادگی و شرایط بی خانمانی افراد را با سوالات اغلب بسته یا نیمه باز (پاسخ های اشاره شده بعدا در تحلیل به گزینه های جواب اضافه شده است و با توجه به سطح سنجش شاخص مورد تحلیل قرار گرفته اند) مورد پرسش قرار می دهد. پرسشنامه ها به صورت مصاحبه از افراد بی خانمان سرویس گیرنده از دو گرمخانه شهرداری در خاوران و لویزان تهران تکمیل شده است.

برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS و آماره های توصیفی فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و آمار استنباطی شامل آزمون های همبستگی پیرسون و کندال، آزمون تی و آزمون واریانس یک طرفه، برای درک روابط متغیرها استفاده شده است.

یافته ها

بیشتر افراد مورد مطالعه یعنی هفتاد و چهار درصد افراد زیر چهل و پنج سال سن داشتند، میانگین سنی این افراد برابر با ۳۹/۵ سال بود که در زنان ۳۲/۶ سال و در مردان ۴۱/۱ سال می باشد. نود درصد از افراد، دارای تحصیلات دیپلم و پایین تر هستند که از میان آن ها تحصیلات ابتدایی و دیپلم (هر کدام بیست و پنج درصد) بیشترین فراوانی را دارا بودند. نود و هشت درصد از آن ها ایرانی و محل تولد بیش از نیمی (پنجاه و سه درصد) از این افراد خارج از تهران بود. تنها شانزده درصد متاهل بودند و مابقی، مطلقه، متارکه و هرگز ازدواج نکرده بودند. حدود پنجاه و نه درصد افراد مورد مطالعه دارای فرزند می باشند. هفتاد و هفت درصد از افراد مورد مطالعه به تنهایی زندگی می کردند و هفتاد و دو درصد از آن ها هیچ گونه مسئولیتی در تامین معاش خانواده خود نداشتند. حدود هفتاد درصد این افراد بیش از یک سال بود که با خانواده و آشنایان خود در تماس نبودند و یا تماس کمی داشتند. شصت و نه درصد افراد مورد مطالعه بیکار، دوازده درصد دارای شغل پاره وقت و تنها نوزده درصد دارای شغلی تمام وقت بودند. سابقه بیکاری اکثر افراد نیز زیر پنج سال بود. میانگین بیکاری زنان به ۷/۳ سال و مردان به ۴/۲ سال رسیده بود. در کل زنان نسبت به مردان دوره های بیکاری بیشتری داشته اند. سی و سه درصد خود را فاقد هر گونه مهارتی برای کار کردن معرفی می کردند. میانگین درآمد آنان پانصد و هفده هزار تومان در ماه بود و شصت و دو درصد مسئولیت تامین زندگی خود را بر عهده داشتند.

هشتاد و هشت درصد از این افراد سابقه سوء مصرف مواد و به طور میانگین ۱۱/۶ سال سابقه مصرف مواد مخدر داشتند. حدود نیمی (چهل و هشت

جدول (۱) میانگین متغیرهای دمو گرافیک افراد بی خانمان

جنسیت فرد بی خانمان	سن	تعداد افراد تحت تکفل	میزان ارتباط با اعضای خانواده اشتغال	سابقه سابقه بیکاری	سابقه سابقه مصرف مواد مخدر	سابقه زنان
مرد	۴۱٫۲	۲٫۵	۱٫۵	۱۰٫۲	۴٫۲	۱۱٫۴
زن	۳۲٫۶	۲٫۲	۲٫۲	۳٫۸	۷٫۳	۱۲٫۲
کل	۳۹٫۵	۲٫۵	۱٫۷	۹	۴٫۷	۱۱٫۶

*** از پنج سال

جدول (۲) آزمون همبستگی بین سن و دفعات و مدت بی خانمانی

دفعات و مدت بی خانمانی	آزمون	مقدار ضریب	sig
سن و دفعات بی خانمانی	پیرسون	۰/۰۰۴	۰/۹۷
سن و مدت بی خانمانی	اسپرمن	۰/۳۵	۰/۰۰۱

جدول (۳) آزمون سه با دو نمونه مستقل جنسیت و وضعیت تاهل با دفعات بی خانمانی

جنسیت-دفعات بی خانمانی	مقوله ها	میانگین	انحراف معیار	مقدار t	Sig
جنسیت-دفعات بی خانمانی	زن	۱/۹۳	۱/۶۷	۰/۸۵۴	۰/۴۲۵
	مرد	۳	۳/۲		
وضعیت تاهل-دفعات بی خانمانی	مجرد*	۲/۰۸	۱/۹۶	۱/۰۶۲	۰/۲۹۶
	متاهل	۱/۶۹	۱/۰۳		

* شامل: ازدواج نکرده، مطلقه، متارکه و فوت همسر

جدول (۴) آزمون همبستگی کندال تابه بین میزان ارتباط با خانواده و دفعات و مدت بی خانمانی

آزمون کندال تابه	میزان ارتباط با خانواده و دفعات بی خانمانی	میزان ارتباط با خانواده و مدت بی خانمانی	مقدار ضریب	Sig
			-۰/۱۲۸	۰/۱۷۲
			-۰/۲۹۸	۰/۰۰۰

جدول (۵) تحلیل واریانس یک طرف بین وضعیت شغلی و دفعات و مدت بی‌خانمانی

Sig	F	مجموع مربعات		وضعیت شغلی و... دفعات... بی‌خانمانی
		درجه آزادی	مجدور میانگین	
۰/۳۹۰	۰/۹۵۲	۳/۲۷۰	۲	۶/۵۴
		۳/۴۳۶	۷۹	۲۷۱/۴۱۱
۰/۰۱۲	۴/۶۷۳	۱۱/۵۵۷	۲	۲۳/۱۱۴
		۲/۴۷۳	۸۸	۲۱۷/۶۳۳
			۹۰	۲۴۰/۷۴۷

جدول (۶) آزمون تعقیبی بن فرونی - وضعیت شغلی و مدت بی‌خانمانی

Sig	خطای استاندارد	تفاوت میانگین		وضعیت اشتغال
		پاره وقت	بیکار	
۰/۷۳	۰/۶۴	-۰/۷۵۸		شاغل
۰/۰۱	۰/۴۲	-۱/۲۹۳		بیکار
۰/۷۳	۰/۶۴	۰/۷۵۸		شاغل
۱/۰۰	۰/۵۵	-۰/۵۳		بیکار
۰/۰۱	۰/۴۲	۱/۲۹۳		شاغل
۱/۰۰	۰/۵۵	۰/۵۳		پاره وقت

جدول (۷) تحلیل واریانس یک طرف بین نحوه تامین هزینه‌های زندگی و دفعات و مدت بی‌خانمانی

Sig	F	مجموع مربعات		نحوه تامین هزینه‌های زندگی... دفعات... بی‌خانمانی
		درجه آزادی	مجدور میانگین	
۰/۳۷۷	۱/۰۸۸	۳/۷۷۶	۶	۲۲/۶۵۸
		۳/۴۷	۷۳	۲۵۳/۲۹۲
۰/۰۱۴	۲/۸۵۱	۶/۴۹۷	۶	۳۸/۹۸۴
		۲/۲۷۹	۸۱	۱۸۴/۶۰۷
			۸۷	۲۲۳/۵۹۱

هزینه زندگی کمتر از دو فراوانی مشاهده شده است، امکان پذیر نشد. ولیکن آمار توصیفی نشان می‌دهد، افرادی که توسط خانواده هزینه‌های آن‌ها تامین می‌شود کمترین مدت بی‌خانمانی را دارند. (جدول شماره هفت)

درصد) از آن‌ها حداقل یکبار زندان رفتن را تجربه کرده بودند. میانگین سابقه زندان افراد مورد مطالعه ۷/۵ سال می‌باشد. بیست و نه درصد از افراد مورد مطالعه کمتر از یک سال از بی‌خانمانی‌شان گذشته بود. شصت و هشت درصد این افراد زیر پنج سال سابقه بی‌خانمانی و سی و دو درصد بیش از پنج سال سابقه داشته‌اند. میانگین دفعات بی‌خانمانی در مردان برابر با دو مرتبه است، در حالی که در زنان میانگین سه مرتبه می‌باشد. جدول شماره یک میانگین برخی از ویژگی‌های پیش گفته را در افراد بی‌خانمان نشان می‌دهد. بررسی رابطه بین فاکتورهای فردی و خانوادگی افراد بی‌خانمان، بین سن و دفعات بی‌خانمانی رابطه معناداری نشان نداد، ولی بین سن با مدت بی‌خانمانی رابطه مثبت و متوسطی را نشان می‌داد. (ضریب همبستگی اسپیرمن ۰/۳۵، جدول شماره دو) بین افراد متاهل و مجرد و همچنین زنان و مردان، تفاوت معناداری در زمینه دفعات آن با وجود تفاوت (دفعات بی‌خانمانی در مجردین و مردان بیشتر است) مشاهده نشد، نتایج آزمون تی با دو نمونه مستقل خطایی بیش از پنج صدم را نشان می‌داد. (جدول شماره سه)

بین میزان ارتباط با اعضای خانواده و دفعات بی‌خانمانی رابطه معنادار مشاهده نشد، ولیکن نتایج آزمون کندال تا به نشان می‌دهد که بین مدت بی‌خانمانی و میزان ارتباط با خانواده رابطه متوسط و معکوسی وجود دارد. (sig = -۰/۲۹۸ با خطایی برابر صفر). این بدان معناست که هرچه ارتباط با خانواده بیشتر است، مدت بی‌خانمانی کمتر است. (جدول شماره چهار)

بین وضعیت اشتغال و دفعات بی‌خانمانی رابطه معنادار مشاهده نشد، ولیکن نتایج آزمون واریانس یک طرفه نشان داد، بین وضعیت اشتغال و مدت بی‌خانمانی تفاوت معنادار است و میانگین مدت بی‌خانمانی افراد بیکار نیز بیشتر است. (آزمون تعقیبی بن فرونی جدول شماره پنج)

بین نحوه تامین هزینه‌های زندگی با دفعات بی‌خانمانی رابطه معنادار مشاهده نشد، ولیکن بین مدت بی‌خانمانی و این متغیر رابطه معنادار وجود دارد. (F = ۲/۸۵ با خطایی برابر ۰/۰۱۴) برای این رابطه معنادار انجام آزمون تعقیبی به دلیل اینکه در برخی گروه‌های متغیر نحوه تامین

بحث و نتیجه‌گیری

رشد سریع شهرها، مهاجرت‌های بی‌رویه، ضعف زیرساخت‌های رفاه اجتماعی، گرانی مسکن، اعتیاد به مواد مخدر، ضعف حمایت اجتماعی و ناکافی بودن مهارت‌های زندگی در کلان‌شهرها به همراه علل بسیار دیگر سبب شده است تا بی‌خانمانی در شهر تهران به‌عنوان مسئله‌ای اجتماعی نمود و گسترش یابد. بی‌خانمانی تجربه‌ای تلخ‌ست که ضمن ایجاد صدمه عمیق بر برخی افراد، سلامت کلی جامعه را نیز برهم می‌زند.

نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که افراد بی‌خانمان غالباً افراد بدون حمایت‌های خانوادگی و اجتماعی هستند که برخی ویژگی‌های فردیشان نیز به‌عنوان فاکتور خطر برای بازگشت به بی‌خانمانی قویست، فاکتورهایی چون تحصیلات پایین، ضعف تعلق عاطفی و خانوادگی، عدم تماس با خانواده و آشنایان، بیکاری و ضعف مهارت‌های شغلی، سابقه اعتیاد، زندان و برخی بیماری‌های جسمی و روانی که زمینه‌ساز بازگشت به چرخه بی‌خانمانیست.

اگرچه بر اساس یافته‌های این تحقیق بین ویژگی‌های فردی و دفعات بی‌خانمان شدن رابطه معنادار قوی مشاهده نشد که نشان

اعتیاد و اشتغال تاکید می‌ورزد.

پیشنهادات

برنامه‌های توانمندسازی و بسترسازی برای رفع بیکاری به همراه ترک اعتیاد و ایجاد تعلق عاطفی و خانوادگی برای افراد بی‌خانمان، می‌توانند کمک شایانی برای گروه‌های طرد شده از جامعه باشد تا دوباره بتوانند برای سلامت خود و جامعه تلاش کنند.

تشکر و قدردانی

این تحقیق مورد حمایت شهرداری تهران قرار گرفته است. با سپاس از تمامی مسئولینی که در امر انجام این پژوهش محقق را یاری نموده‌اند. که این امر بدون همکاری میسر نمی‌گشت.

از تکرار بی‌خانمانی صرف نظر سن، جنسیت، تاهل، میزان ارتباط با خانواده، وضعیت اشتغال و نحوه تامین هزینه زندگی است. این موضوع قوت عوامل اجتماعی و خانوادگی دیگر را نشان می‌دهد. برخی شرایط و ویژگی‌های این افراد با مدت بی‌خانمانی رابطه معنادار نشان می‌دهد، از جمله با افزایش ارتباط و حمایت عاطفی و مالی خانواده مدت بی‌خانمانی کم شده و اشتغال یک عامل مهم در کوتاه شدن دوره بی‌خانمانی است. یافته‌های این تحقیق نتایج مطالعات پیشین را تایید می‌کند (۷، ۱۵ و ۱۶) و مجدداً بر نقش مهم خانواده، ترک

References:

1. Department of economic and social affairs. Principles and recommendations for population and housing censuses, revision two. United nations publication(2008), New York, NY. Available from: https://unstats.un.org/unsd/demographic-social/Standards-and-Methods/files/Principles_and_Recommendations/Population-and-Housing-Censuses/Series_M67Rev2-E.pdf
2. Tehran municipality yearly report of homelessness; information and statistics. Statistics of social welfare and services organization, 2015.
3. Henry M, Sermons MW. Geography of homelessness. [The homelessness research institute at the national alliance to end homelessness; 2010]. Available from: https://b3cdn.net/naeh/3953e7051f30801dc6_iim6banq3.pdf
4. Frankish J, Hwang SW, Quantz D. Homelessness and health in Canada: research lessons and priorities. Canadian journal of public. 2005;96(2):9-23.
5. Sommer H. Homelessness in urban America: a review of the literature. Urban homelessness and public policy solutions conference; January 22; Berkeley, CA2001.
6. Malone M. Homelessness in a modern urban setting. Fordham urban law journal. 1981;10(4):748-81.
7. Aliversinia A. Sociological study of homeless: causes, global experiences and a procedure (case study of Tehran). 2011. Tehran municipality. [Persian].
8. Archardi, P.J. Murphy, D. A practice research study concerning homeless service user involvement with a programme of social support work delivered in a specialized psychological trauma service. Journal of psychiatric and mental health nursing, 2105, 22(6):360-70.
9. Grace M, Batterh D, Cornell C. Mutiple disruptions: circumstances and experiences of young people living with homelessness and unemployment. Journals of just policy. 2008. 48: 23-31
10. Barman-Adhikari A, Bowen E, Bender K, Brown S, Rice E. A social capital approach to identifying correlates of perceived social support among homeless youth. Child youth care forum. 2016;45(226):1-18
11. Grace M, Keys D, Hart A, Keys B. Step ahead: young people's stories of overcoming homelessness. The vulgar press; 2103.
12. Safiri K, Khadem R. The life expectancy of homeless women in Tehran. Journal of social development studies of Iran. 2013, 60(1): 51-70. [Persian].
13. Karami E, Bahrami H, Mohamadi Ariya A, Asgharnejad Farid A, Fakhri Z. The relationship between early maladaptive schemes and sociopathy in homeless women drug dependence. Journal of applied psychology. 2013,26: 93-110. [Persian].
14. Mabodiyani B. Pathology of beggary. Tehran. Sanalan Press. 2014. [Persian].
15. Rahmani S, Farahani M, Hoseini M, Rahmani R, Akaberi A, Seyedalinaghi A. The frequency of risk factors for HIV infection and hepatitis in Tehran homeless people during 2005-2007. Journal of social welfare and development planning. 2009, 1(1): 93-110. [Persian].
16. Salarzadeh A, Mohammadi N. Study of social and economic factors impact to homelessness. Iranian journal of social development & welfare planning. 2009, 1(1): 93-110. [Persian].